

NAMAZIN ÖNEMİ VE HİKMETLERİ

Mehmet KAPUKAYA

I- Konunun Plânı

- A- Namazın Anlamı
- B- Namazın Hikmet ve Önemi
- C- Namazın Fazileti
- D- Namazın Kişiyeye Kazandırdıkları

II- Konunun Açılımı ve İşlenişi

Öncelikle namazın kelime ve ıstılahi anlamı izah edilerek başlanır. Namazın hikmet ve önemine vurgu yapılarak namazın Allah'a kulluğun bir ifade biçimi olduğu anlatılır. Namaz kılan kişinin maddi ve manevi kazanımlarına dikkat çekilerek konu özetlenir.

III- Konunun Özet Sunumu

Farsça bir kelime olan namaz, Kur'ân'da "salat" kelimesi ile ifade edilmektedir. "Salat", Duâ, uylukların başındaki iki tümsek kemiği hareket ettirmek anlamlarına gelmektedir.

Din ıstılahında ise namaz, "Peygamberimizin uyguladığı şekilde yerine getirilen, kalp, dil ve bedenle birlikte yapılan bir ibadettir."¹

İmanı sağlıklı bir şekilde koruyabilmek, manevi hayatı geliştirmek dünya ve ahiret mutluluğunu elde etmek ve neticede huzurlu olabilmek için mü'min, Yüce Allah'la manevi irtibat kurmak ve bu irtibatı devam ettirmeye muhtaçtır. Çünkü insan Allah'ı bilmek ve ona ibadet etmekle tam bir huzura kavuşabilir. Yoksa ruhunda daima bir sıkıntı duyar. Fiziki varlığımızı sağlıklı bir şekilde sürdürebilmek için nasıl yeme, içme uyuma gibi bir takım biyolojik ihtiyaçları gidermek zorundaysak, ruhumuzun canlılığını ve diriliğini muhafaza edebilmek ve ruhî melekelerimizi geliştirebilmek için de ibadet etmek zorundayız.

İbadet, yalnızca birtakım şekiller ve dış görünüşlerden ibaret değildir. İbadette esas olan özdür, huşûdur. Huşû olmadan yapılacak bir ibadetin içi boştur. Samimi bir Mü'min her hareketinin ve davranışının Allah'ın

---

1 Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'ân Dili, I, 190-191

rızasına uygun olup olmadığını göz önünde bulundurur. Böyle hareket ettiği takdirde her meşrû fiil, bir ibadet hükmünü almaya başlar.

Namaz dinin direğidir. Müslümanın Yaratıcı'yla irtibatını sürekli canlı tutan namazdır. Bu itibarla namaz konusunda gevşeklik göstermemek gerekir. Ancak namaz şekilden ibaret kalmamalı, bir zevk haline dönüştürülmelidir.

İslam inancına göre Yüce Yaratıcı, her türlü eksiklikten uzaktır. Her şey ona muhtaçtır. O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Varlığı kendindedir. Halbuki onun dışındaki bütün varlıkların varlığı O'na bağlıdır. İşte insan, kendisini var eden Yaratıcıyla irtibatını devam ettirebilmek için Allah'a ibadet etmeye muhtaçtır.

Buna göre namaz, irade, akıl, duygu ve bunun sonucu olarak iman sahibi bir kişi için, istemeye istemeye yerine getirmek zorunda kaldığı bir külfet değil; tam tersine, tıpkı bir âşğın, mâşukuna karşı duygularını anlatmak için can atması gibi zevkle ve büyük bir arzuyla yerine getirmek isteyeceği bir ibadettir. Kamil manadaki bir ibadetin esprisi budur.

Namaz kılan Müslüman, ibadetinde "İhsan" mertebesini; Allah'ı görüyor gibi ibadet etmek hedefini gerçekleştirmelidir. İnsan, ömrü boyunca kıldığı namazlarında bu hedefe ulaşmaya ve bu hakikati yakalamaya çalışmalıdır. Allah'a bu şekilde yönelen ve O'nu bütün varlığıyla seven insan O'nun rızasına uygun bir şekilde yaşayabilmek için elinden geleni yapar ve O'nun sevgisine gölge düşürebilecek her şeyden büyük bir titizlikle uzak durur.

Yüce Allah, ilk insan ve ilk peygamber Adem (a.s.)'den itibaren bütün insanları "namaz" ibadeti ile sorumlu tutmuş ve bütün peygamberler, kavimlerine "namaz" kılmalarını emretmişlerdir.²

IV- Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Ayetler

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ.

"Ey iman edenler! Sabrederek ve namaz kılarak Allah'tan yardım dileyin. Şüphe yok ki Allah sabredenlerle beraberdir."³ İman kalbine yerleşmiş ve gerçek mü'min niteliğini kazanmış bir müslümana namaz kılmak ağır ve zor gelmez

2 Bakara, 2/83. Mâide, 5/12. Yûnûs, 10/87. Hûd, 11/87. İbrâhîm, 14/37,40. Meryem, 19/31,35. Tâhâ, 20/14,132. Enbiyâ, 21/73; Lokman, 31/17

3 Bakara, 2/153

“Sabrederek ve namaz kılarak (Allah’tan) yardım dileyin. Şüphesiz namaz, Allah’a derinden saygı duyanlardan başkasına ağır gelir.”⁴Mümin, namazlarına müdavidir. Namazlarını zevkle ve isteyerek kılar.

“Ancak, namaz kılanlar başka. Onlar, namazlarına devam eden kimselerdir.”⁵

Yüce Allah, Kur’ân’da, namazı üşene üşene kılmayı ve terk etmeyi münafık ve kafirlerin niteliği olarak zikretmiştir.

“Münafıklar, Allah’ı aldatmaya çalışırlar. Allah da onların bu çabalarını başlarına geçirir. Onlar, namaza kalktıkları zaman tembel tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve Allah’ı pek az anarlar.”⁶

“Harcamalarının kabul edilmesine, yalnızca, Allah’ı ve Rasûlü’nü inkar etmeleri, namaza ancak üşene üşene gelmeleri ve ancak gönülsüzce harcamaları engel olmuştur.”⁷

“Yoksula yedirmezdik.”⁸

Yüce Allah, namaz kılanlara mükafatlarını bir çok Ayet-i Kerime’de ifade buyurmuşlardır:

“Mü’min erkekler ve mü’min kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler. Allah’a ve Resûlüne itaat ederler. İşte bunlara Allah merhamet edecektir. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”⁹

“Onlar namazı dosdoğru kılan, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayan kimselerdir. İşte onlar gerçekten mü’minlerdir. Onlara, Rableri katında yüksek mertebeler, bağışlanma ve cömertçe verilmiş rızık vardır.”¹⁰

“Onlar, Rablerinin rızasına ermek için sabreden, namazı dosdoğru kılan, kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli olarak ve açıktan Allah için harcayan ve kötülüğü iyilikle ortadan kaldıranlardır. İşte bunlar için dünya yurdunun iyi sonucu vardır. Bu sonuç da Adn cennetleridir. Atalarından, eşlerinden ve çocuklarından iyi olanlarla beraber oraya girerler. “Melekler de her bir kapıdan yanlarına girerler (ve şöyle derler): “Sabretmenize karşılık selam sizlere. Dünya yurdunun sonucu (olan cennet) ne

---

4 Bakara, 2/45

5 Me’aric, 70/22-23

6 Nisa, 4/142

7 Tevbe, 9/54

8 Müddessir, 74/43

9 Tevbe, 9/71

10 Enfal, 8/3-4

güzeldir!”¹¹ (Ayrıca bkz. Nisa, 4/162; Tevbe, 9/72; Hac,22/34-35; Neml, 27/2-3.)

Namaz, mü'minin hayatına çeki düzen verir; onu her türü çirkinliklerden, haram ve yasakları işlemekten men eder.

“(Ey Muhammed!) Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkor. Allah’ı anmak (olan namaz) elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı biliyor.”¹²

V- Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Hadisler

Namazın İnsana Kazandırdıkları:

Bunlardan bazılarını zikretmek istiyoruz:

Namaz kılan kimse maddî ve manevî kirlerden temizlenir.

Peygamberimiz (a.s.), beş vakit namazını kılan kimseyi günde beş defa bir nehirde yıkanan kimseye benzetmiştir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بَبَابِ أَحَدِكُمْ، يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا، مَا تَقُولُ ذَلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ ". قَالُوا لَا يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا. قَالَ " فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهَا الْخَطَايَا ".

“Ne dersiniz? Birinizin kapısının önünde bir ırmak olsa ve burada günde beş defa yıkansa bu kimsede hiç kir bırakır mı? (Sahabenin):

“Hayır hiç bir kir bırakmaz’ diye cevap vermeleri üzerine Hazreti Peygamberimiz:

“İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah, bu sebeple günahları temizler, yok eder”¹³. Buyurdular.

Namaz kılan kimse, Rabbi ile ve meleklerle beraber olduğunu bilir.

Bu konuda Peygamberimiz (a.s.)’ın şu hadisi oldukça dikkat çekicidir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ

11 Ra’d, 13/22-24; Mü’minun, 23/1-2,9-11

12 Ankebut, 29/45

13 Buhârî, Sahih, Mevâkîtu’s-Salâti, 9/ 6. (I, 134.)

العَصْرِ، ثُمَّ يَعْرِجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ، فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ كَيْفَ تَرَكَتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ تَرَكَنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ، وَآتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ " .

“Gece ve gündüz melekleri sizi takip ederler. Sabah ve ikinci namazlarında toplanırlar. Sonra sizinle geceleyen melekler, ilâhî huzura çıkarlar. Rab’leri onlara, “-onları en iyi bir şekilde bildiği halde- kullarımı nasıl terk ettiniz?” diye sorar. Melekler, “Onları namaz kılarken terk ettik ve namaz kılarken bulduk.” cevabını verirler”¹⁴

Namaz müminlerin kusurlarına keffâret ve Allah'ın mağfiretine vesile olur.

Peygamberimiz (a.s.) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ " الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنَبَ الْكَبَائِرَ " .

“Beş vakit namaz ve Cuma namazı diğer Cuma namazına kadar, Ramazan, diğer Ramazana kadar büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde (kaçındığında) aralarında işlenen küçük günahlara keffarettirler”¹⁵

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّنَابِجِيِّ، فَقَالَ عُبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " خَمْسُ صَلَوَاتٍ افْتَرَضَهُنَّ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ أَحْسَنِ وَضُوءٍ هُنَّ وَصَلَّاهُنَّ لَوَقْتِهِنَّ وَأَتَمَّ رُكُوعَهُنَّ وَخُشُوعَهُنَّ كَانَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ فَلَيْسَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ إِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ " .

“Allah, beş vakit namazı (kullarına) farz kılmıştır. Kim abdesti güzelce alır, beş vakit namazı vaktinde kılar, rükûunu, ve huşûunu tam yaparsa bu kimseye Allah’ın onu bağışlayacağı (ve cennete koyacağına) dair ahdi (sözü) vardır. Böyle yapmayan kimseye ise Allah’ın bir sözü yoktur. Dilerse onu bağışlar (ve cennetine koyar), dilerse ona azap eder.”¹⁶

VI- Yararlanılabilecek Bazı Kaynaklar

1-İlmihal, Namaz, I/217-378, T.D.V. yay. Ankara-2004

2-İlmihal, Namaz, D.İ.B. yay.

3-Büyük İslam İlmihali, Namaz, Ö Nasuhi BİLMEN

14 Buhârî, Mevâkî, 9/16. (I, 139.)

15 Müslim, Sahih,Tahâre, 3/16. (I, 209.); Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 229.

16 Ebû Dâvûd, Sünen, Salat, 2/9. (I, 295-296.)

4-İsmail Karagöz'ün Namazların Kısaltılarak ve Birleştirilerek Kılınması Seferilik ve Hükümleri, Hakses, Yay. Ankara,

5-Namazları Dosdoğru Kılabilmek (Diyanet Aylık Dergisi, Mayıs, 2003

6-Mukayeseli İbadetler İlmihali, Vecdi AKYÜZ